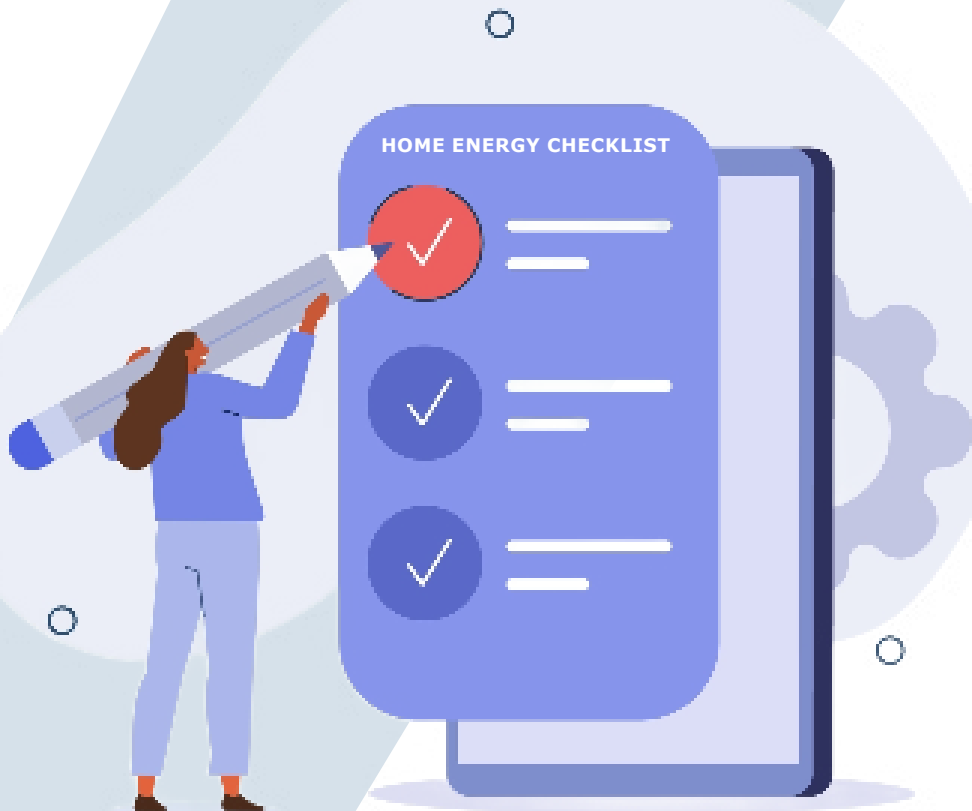

JŪSŲ NAMŲ ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMO REIKALAVIMŲ SĄRAŠAS

„National Energy Action“ yra nacionalinė energijos nepritekliaus ir energijos vartojimo efektyvumo labdaros organizacija. Šiame informaciniame lapelyje rasite informaciją apie galimą finansinę pagalbą ir praktinius veiksmus, kurių galite imtis, kad jūsų namai būtų šiltesni, o energija prieinamesnė.

KONTROLINIO SĄRAŠO TURINYS

- **PASIKALBĖKITE SU ENERGIJOS TIEKĖJU** **pg 02**
Jei jums sunku apmokėti sąskaitas už energiją, pasitarkite su savo tiekėju
- **REGULIARIAI TEIKITE SKAITIKLIŲ RODMENIS** **pg 02**
Reguliarūs skaitiklių rodmenys padeda užtikrinti sąskaitų tikslumą
- **PRIORITETINIŲ PASLAUGŲ REGISTRAS (PSR)** **pg 03**
Jei esate registre – reiškia, kad tiekėjas žino, jog reikia teikti pirmenybę jums
- **BŪKITE SAUGŪS NAMUOSE** **pg 03**
Prietaisus turi reguliariai prižiūrėti kvalifikuotas inžinierius
- **NEPRARASKITE PINIGŲ** **pg 04**
Prašykite visų privalumų, į kuriuos turite teisę
- **NUOLAIDOS UŽ ENERGIJĄ IR MOKĖJIMAI** **pg 05**
Patikrinkite, ar turite teisę į šiltų namų nuolaidas ir mokėjimus už kurą žiemą
- **ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMAS** **pg 06**
Nedideli pakeitimai gali turėti didelės įtakos sąskaitoms
- **KRAUSTYMASIS Į KITUS NAMUS IR ENERGIJA** **pg 07**
Ką daryti, kai kraustotės į naujus namus arba iš jų išsikraustote
- **KĄ DARYTI, JEI JŪSŲ ENERGIJOS TIEKĖJAS BANKRUTUOJA** **pg 08**
Nesijaudinkite – reguliuotojas su jumis susisieks
- **NAUDINGI IŠTEKLIAI IR PAGALBOS LINIJOS** **pg 09**
Raskite informaciniame lapelyje nurodytų organizacijų sąrašą

PASIKALBĖKITE SU ENERGIJOS TIEKĖJU

Jei stengiatės apmokėti sąskaitas už energiją arba sunku viską apmokėti ir kaupiasi skolos, svarbu kuo greičiau pasikalbėti su savo tiekėju. Jie patikrins, ar turite geriausią pasiūlymą, pasikalbės su jumis apie energijos vartojimą ir paaiškins apie nuolaidas ar paramą, kurią galite gauti.

Jei esate skolingas energijos tiekėjui, jis gali parengti mokėjimo planą, kuriame bus atsižvelgta į jūsų situaciją ir mokumą. Kuo greičiau su juo susisieksite, tuo greičiau jis galės jums padėti.

REGULIARIAI TEIKITE SKAITIKLIŲ RODMENIS

Yra įvairių tipų skaitiklių, priklausomai nuo to, kaip mokate už elektrą ar dujas. Jei turite kredito skaitiklį ir gaunate sąskaitą, jūsų bus paprašyta teikti elektros ir dujų skaitiklių rodmenis.

Jei gavote sąskaitą ir ji yra pažymėta „E“ pagal skaitiklio rodmenis, tai reiškia, kad rodmenis įrašė jūsų tiekėjas ir sąskaita gali būti netiksli. Dėl apytikrių rodmenų sąskaitos gali būti netikėtai didelės, todėl verta reguliariai teikti tikslius skaitiklių rodmenis.

Metrai nuskaitymi iš kairės į dešinę. Neįtraukite raudonų skaičių ar raudoname laukelyje esančių skaičių.

Geriausias patarimas: nufotografuokite skaitiklį, kad užfiksuotumėte tikslų rodmenį.

PIRMENYBINIAI REGISTRAI

Energijos tiekėjai

Visi Šiaurės Airijos energijos tiekėjai turi klientų aptarnavimo registrą. Jie siūlo įvairias pagalbos paslaugas pažeidžiamiems klientams, įskaitant, jei:

- jie yra pensinio amžiaus;
- yra neįgalūs arba serga chroniškais ligomis;
- turi klausos ar regos sutrikimų arba papildomų bendravimo poreikių.

Yra įvairių paramos būdų. Susisiekite su energijos tiekėju, kad užsiregistruotumėte ir sužinotumėte, kokią pagalbą jis gali suteikti.

Rajono tinklo operatorius

Visi, kurie naudojami elektra sveikatos priežiūros reikmėms, gali prisijungti prie Šiaurės Airijos elektros tinklų (NIEN) medicinos klientų aptarnavimo registro, kad gautų papildomą pagalbą nutrūkus elektros tiekimui.

Jei namuose turite medicininę įrangą, pvz., ventiliatorių, specializuotus čiužinius, maitinimo sistemas ar kėlimo įrangą, galite užsiregistruoti, kad gautumėte naujausią informaciją telefonu, kai dingsta elektra arba planuojamas jos tiekimo nutraukimas. Apsilankykite www.nienetworks.co.uk/help-advice/vulnerable-customers/medical-customer-care-register.

BUKITE SAUGUS NAMUOSE

ANGLIES MONOKSIDAS – TAI MIRTINOS DUJOS, KURIŲ NEGALIMA PAMATYTI, UŽUOSTI AR PARAGAUTI. ĮPRASTI POŽYMIAI YRA ŠIE:

- Dujos dega oranžine arba geltona, o ne mėlyna liepsna
- Suodžių dėmės ant prietaiso arba virš jo
- Anglių ar malkų gaisrai, kurie lėtai dega arba užgęsta

Jei esate namų savininkas, galite gauti nemokamą metinę dujų šildymo ir prietaisų patikrą. Pasitarkite su paslaugų teikėju, ar turite į ją teisę. Saugos patikra neatstoja reguliarios dujinių prietaisų techninės priežiūros.

Jei užuodžiate dujas arba nerimaujate dėl dujų saugumo, skambinkite visą parą veikiančiai Šiaurės Airijos dujų avarinei tarnybai telefonu 0800 002 001.

NEPRARASKITE PINIGŲ

Prašykite visų privalumų, į kuriuos turite teisę. Tai vadinama „pajamų maksimizavimu“. Jis ne tik padidintų jūsų pajamas, bet ir suteiktų prieigą prie kitų privalumų. Paplitęs mitas, jog norėdamas gauti darbą, turi būti bedarbis – dirbantieji taip pat gauna daug privalumų, todėl verta atlikti patikrinimą internetu. Patikrinimas www.gov.uk/benefits-calculators užtruks tik apie 10 minučių.

Skambučio mokesčiai

0800 ir 0808 numeriams nėra fiksuotojo ryšio ir mobiliųjų telefonų.

Standartiniai įkainiai taikomi 01, 02 ir 03 numeriams (paprastai 9–13 p. per minutę fiksuotojo ryšio telefonuose ir 3–55 p. mobiliuosiuose telefonuose, priklausomai nuo jūsų tinklo). Paprastai jie įeina į nemokamų skambučių paketus. Žr. www.gov.uk/call-charges.

Jei norite gauti daugiau pagalbos, susijusios su jūsų teisių patikrinimu ar prašymo pateikimu, gali padėti šios organizacijos:

Patarimas NI

Pagalbos linijos tel: 0800 915 4604
El. Paštas: advice@adviceni.net

Skambinkite

Paslauga padės gauti visus privalumus ir pagalbą, į kurią turite teisę.
Tel: 0800 232 1271
El. Paštas: makethecall@dfcni.gov.uk

NI – Finansų paramos tarnyba

Jei patekote į finansinę krizę, galite kreiptis dėl ribotos pagalbos arba trumpalaikės išmokos avansu. Daugiau informacijos apie tai, kaip ši pagalba gali padėti, rasite –

www.nidirect.gov.uk/campaigns/finance-support.

NUOLAI DOS UŽ ENERGIJĄ IR MOKĖJIMAI

MOKĖJIMAS UŽ KURĄ ŽIEMĄ

Žiemos kuro išmoka už 2025–2026 metus bus skirta visiems Šiaurės Airijos gyventojams, **gimusiems iki 1959 m. rugsėjo 22 d.**, nebent nuspręstumėte jos atsisakyti.

Galite gauti nuo **100 iki 300 svarų** šildymo išlaidoms žiemą padengti. Nieko daryti nereikia – išmokos bus pervestos automatiškai.

Jums nebus siunčiamas joks tekstinis pranešimas ar el. laiškas, kuriame prašoma pateikti banko duomenis.

Jei jūsų pajamos viršija 35 000 svarų, žiemos kuro išmoka vėliau bus išieškota per HMRC.

Daugiau informacijos rasite adresu www.gov.uk/winter-fuel-payment.

Telefonas: **0800 731 0160**

APMOKĖJIMAS ŠALTU ORU

Kai kurie namų ūkiai gali gauti 25 svarų sterlingų išmoką už reikalavimus atitinkančią šalto oro savaitę.

Ji automatiškai mokama tiems, kurie gauna

tam tikras išmokas, kai jų regione septynias dienas iš eilės

užregistruojama arba prognozuojama vidutinė temperatūra yra nulius

laipsnių Celsijaus ar žemesnė. Už kiekvieną septynių dienų labai šalto oro

laikotarpį nuo lapkričio 1 d. iki kovo 31 d. gausite 25 svarus sterlingų.

25
svarai
sterlingų už
reikalavimus
atitinkančią

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMAS

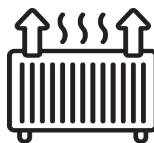
Kuo efektyviau naudojate energiją, tuo mažiau jos reikia, kad namuose būtų šilta, saugu ir sveika. Susisiekite su NEA NI dėl mūsų lankstinukų, įskaitant energijos taupymo patarimus. El. Paštas: northern.ireland@nea.org.uk.

Jums gali būti suteikta teisė į nemokamas izoliacijos arba šildymo priemones arba nuolaida už jas. Kreipkitės į „NI Energy Advice“. Jie teikia nemokamus, nepriklausomus ir nešališkus energijos patarimus namų ūkiams Šiaurės Airijoje, įskaitant patarimus dėl energijos dotacijų ir kitų pagalbos šaltinių. Nemokamas telefonas: 0800 111 4455 El. Paštas: nienergyadvice@nihe.gov.uk Interneto svetainė: www.nihe.gov.uk/Community/NI-Energy-Advice

Efektyvus energijos vartojimas yra geriausias būdas sumažinti išlaidas ir užtikrinti, kad namuose būtų šilčiau. Yra keletas nebrangių ir greitų veiksmų, kuriuos galite atlikti patys, pvz.:

Skersvėjams atsparios durys ir langai – įsigykite prekių vietinėje „pasidaryk pats“ parduotuvėje.

Radiatorių atšvaitai gali padėti nukreipti daugiau šilumos į patalpą.

Sutemus užtraukite užuolaidas, kad patalpoje būtų šilčiau.

Jei nuomojate būstą Šiaurės Airijoje, nuomotojai turi pareigą užtikrinti, kad nuomojamas turtas būtų saugus, tinkamas gyventi ir atitiktų teisinius standartus. Tai apima pranešimo apie nuomą pateikimą, dujų ir elektros saugos užtikrinimą ir registraciją Nuomotojo registracijos schemeje.

Jei nerimaujate, kad jūsų namai nėra saugūs, o nuomotojas neišsprendė jūsų problemų, galite kreiptis į vietos tarybos aplinkos sveikatos pareigūną: www.nidirect.gov.uk/contacts/local-councils-in-northern-ireland.

KRAUSTYMASIS IR ENERGIJOS TIEKIMAS

KRAUSTYMASIS Į NAUJUS NAMUS

Kas tiekia man elektrą?

Skambinkite „NIE Networks“ numeriu **03457 643 643**. Jums gali prireikti MPRN (17 skaitmenų numerio), nurodyto elektros energijos sąskaitoje. Norėdami likti su dabartiniu tiekėju, kreipkitės į jį ir pateikite naujus skaitiklio rodmenis, kad nebūtų skaičiuojamas mokestis už ankstesnį suvartojimą.

Kas tiekia man dujas?

Patikrinkite dujų sąskaitą arba papildymo kvitą. Taip pat galite susisiekti su vietiniu tinklo operatoriumi:

- **Didysis Belfastas/Larne** – „Phoenix Energy“, tel. **03454 55 55 55**
- **Dešimties miestų regionas** – „Firmus energy“, tel. **0330 024 9000**
- **Gas to the West regionas** – „SGN Natural Gas“, tel. **0800 975 7774**

Norite pakeisti tiekėją? Apsilankykite svetainėje www.consumerCouncil.org.uk ir raskite geriausias pasiūlymus.

JEI IŠSIKRAUSTOTE

Praneškite savo tiekėjui bent prieš **dvi darbo dienas** iki išsikraustymo, kad išvengtumėte papildomų mokesčių. Nurodykite:

- **Savo sąskaitos numerį** (nurodytas sąskaitoje)
- **MPRN/GPRN** (17 skaitmenų numerį, taip pat nurodytą sąskaitoje)
- **Išsikraustymo datą**
- **Galutinį skaitiklio rodmenį išsikraustymo dieną** – nufotografuokite
- **Naują pašto adresą** (galutinei sąskaitai ar galimam grąžinimui)

Praneškite nuomotojui arba naujam gyventojui

- Jei nuomojatės arba parduodate būstą, informuokite nuomotoją ar naują gyventoją, kad uždarėte savo sąskaitą.
- Jie turės užsiregistruoti pas pasirinktą tiekėją, naudodami būsto MPRN.

KĄ DARYTI, JEI JŪSŲ ENERGIJOS TIEKĖJAS BANKRUTUOJA

Jei jūsų energijos tiekėjas bankrutuoja, Šiaurės Airijos energijos reguliuotojas (Utility Regulator for Northern Ireland) automatiškai perves jus pas naują tiekėją per kelias savaites. Nedarykite jokių energijos tiekimo pakeitimų, kol jūsų paskyra nebus perkelta pas naują tiekėją – priešingu atveju gali būti sunkiau atgauti jums priklausančias lėšas. Palaukite, kol naujasis tiekėjas su jumis susisieks.

Tuo tarpu:

Reguliariai fiksuokite skaitiklio rodmenis ir, jei įmanoma, juos nufotografuokite.

Išsaugokite turimas sąskaitas – jos gali būti reikalingos įrodant mokėjimų istoriją, kredito likutį ar skolą.

Atsisiųskite sąskaitas iš programėlės, jei naudojate tik internetinę paskyrą.

Užsirašykite savo sąskaitos likutį – jį rasite paskutinėje išrašo versijoje.

Kai jūsų paskyra bus perkelta, naujasis tiekėjas atsiųs jums pranešimą. Jei per dvi savaites nesulauksite žinių, susisiekite su naujuoju tiekėju. Naujasis tiekėjas taip pat priskirs jums naują tarifą, todėl pasiteiraukite, ar jis yra pigiausias. Jei nesate patenkinti naujuoju tiekėju ar tarifu, galite jį pakeisti be išėjimo mokesčio.

Daugiau informacijos:

Utility Regulator for Northern Ireland

Svetainė: www.uregni.gov.uk

Consumer Council for Northern Ireland

Svetainė: www.consumerCouncil.org.uk

NAUDINGI IŠTEKLIAI IR PAGALBOS LINIJOS

Toliau rasite informaciniame lapelyje nurodytų organizacijų ir kai kurių kitų organizacijų, kurios gali jums padėti, sąrašą:

VARTOTOJAS

Šiaurės Airijos VARTOTOJŲ TARYBA (angl. **CONSUMER COUNCIL NORTHERN IRELAND, CCNI**) yra įstatymais nustatyta Šiaurės Airijos vartotojų institucija. CCNI teikia patarimus ir informaciją, nagrinėja ir sprendžia skundus bei gina vartotojus. CCNI skelbia naujausias energijos palyginimo lenteles ir turi kainų palyginimo įrankį. Apsilankykite

www.consumerCouncil.org.uk.

Telefonas: **028 9025 1600**

El. Paštas: info@consumerCouncil.org.uk

PATARIMAI DĖL IŠMOKŲ IR SKOLŲ

Patikrinkite, ar turite teisę į privilegijas. Jos gali padidinti jūsų pajamas ir suteikti galimybę gauti kitų rūšių pagalbą. Pasikonsultuokite su šiomis organizacijomis:

ADVICE NI teikia patarimus dėl naudos ir skolų.

Pagalbos linijos tel: **0800 915 4604**

El. Paštas: advice@adviceni.net

MAKE THE CALL SERVICE

paslauga padės gauti visus privalumus ir pagalbą, į kurią turite teisę.

Telefonas: **0800 232 1271**

El. Paštas: makethecall@dfcni.gov.uk

ENERGIJOS VARTOJIMO EFEKTYVUMAS

„NI ENERGY ADVICE“

namų ūkiams teikia nemokamus nešališkus patarimus apie izoliacijos ir šildymo sistemas bei kitus pagalbos šaltinius.

Nemokamas telefonas: **0800 111 4455**

El. Paštas: nienergyadvice@nihe.gov.uk

Svetainė: www.nihe.gov.uk/Community/NI-Energy-Advice

„ENERGY SAVING TRUST“

suteiks patarimų, kaip taupyti energiją namuose. Apsilankykite jų svetainėje: www.energysavingtrust.org.uk.

„LIGHTNING REACH“

Saugus „Lightning Reach“ portalas suteikia galimybę kreiptis pagalbos į kelis paslaugų teikėjus. Apsilankykite www.lightningreach.org.

MAISTAS IR PAGALBA IŠTIKUS KRIZEI

Norint patekti į vietinį maisto banką, gali prireikti vietinės konsultacinės organizacijos, gydytojo ar sveikatos inspektoriaus, socialinių tarnybų ar būsto pareigūno siuntimo. Jie duos kuponą, kurį galėsite iškeisti į maistą maisto banke.

Norėdami sužinoti, kur gauti maisto kuponus ir artimiausius maisto bankus, apsilankykite www.trussell.org.uk/emergency-food/get-a-food-voucher.

Išmaniųjų telefonų programėlės, pvz., „OLIO“ ir „TooGoodToGo“, praneš, kai šalia jūsų bus pigiai parduodamo maisto.

KROSNIŲ KURAS

Kuras skiriasi nuo gamtinių dujų ir elektros energijos ir paprastai pristatoma dideliais kiekiais. Yra daug mokėjimo būdų, o daugelis tiekėjų siūlo lanksčius taupymo planus. Teiraukitės savo tiekėjo, kokius metodus jis siūlo.

Daugiau informacijos apie savaitinius krosnių kuro kainų pokyčius galite gauti iš **Vartotojų tarybos**: www.consumercouncil.org.uk/homeheatingoilpricechecker/tool.

NIHE kuro taupymo tinklas

Kodėl gi neprisijungus prie NI Housing Executive (NIHE) kuro taupymo tinklo? Galėsite naudotis nario nuolaidomis, jei „NIHE Oil Savings Network“ turi registruotą tiekėją, kuris veikia jūsų rajone. Teiraukitės jų komandos adresu NIenergyadvice@nihe.gov.uk.

NAUDINGI IŠTEKLIAI IR PAGALBOS LINIJOS

SAUGA

JEI UŽUODŽIATE DUJAS, norite pranešti apie dujų nuotėkį arba reikia skubios pagalbos iškviečiant dujininkus, yra nemokama, visą parą veikianti skubios pagalbos linija, į kurią galite skambinti telefonu **0800 002 001**.

Jeigu dėl į namus vedančio skaitiklio, kabelių ar kitos įrangos nutrūko elektros tiekimas arba kilo saugos problemų, susisiekite su „Northern Ireland Electricity“ (nie) tinklais jų skubios pagalbos telefono numeriu: **03457 643 643**.

JEI REIKIA PAPILDOMOS PAGALBOS, GALI PADĖTI ŠIOS ORGANIZACIJOS

„NI Energy Advice“

Nemokamas telefonas: 0800 111 4455
nienergyadvice@nie.gov.uk

Šiaurės Airijos vartotojų taryba

Telefonas gratuit: 0800 121 6022
www.consumerCouncil.org.uk

„Advice NI“

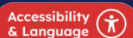
Nemokamas telefonas:
0800 915 4604
www.adviceni.net

Nacionalinė energetikos akcija Šiaurės Airijoje

Telefonas: 028 9023 9909
northern.ireland@nea.org.uk

„National Energy Action“ svetainę ir lankstinukus galite išversti į daugiau nei 160 kalbų, o tekstą – į kalbą daugiau nei 100 kalbų. Taip pat galite pritaikyti tekstą žmonėms su negale, įskaitant ADHD ir disleksiją bei regėjimo sutrikimus. Naudokite mūsų mygtuką „**Recite Me**“, esantį www.nea.org.uk.

„National Energy Action“ yra nacionalinė kuro nepritekliaus labdaros organizacija, padedanti kiekvienam turėti šiltus, saugius ir sveikus namus. Eikite į www.nea.org.uk.